MONEY, BANKS
&
PRICE LEVELS
(Part-IV)

S. Madushanka

B.Sc (Mgt) Accounting (Special) (U.G)

University of of Sri Jayewardenepura

මිල

භාණ්ඩවලත් සේවාවලත් වටිනාකම මිල යන්නෙන් අදහස් වේ.

මිල වෙනස් වන විට යම් දෙන ලද මුදල් ප්‍රමාණයකින් මිල දී ගත හැකි භාණ්ඩ හා සේවා ප්‍රමාණය (මුදලේ වටිනාකම) වෙනස් වේ.

මිල හා සම්බන්ධ වැදගත් ස්වරූපයන්

භාණ්ඩයක හෝ සේවාවක හෝ මිල හා සම්බන්ධ වැදගත් ස්වරූපයන් තුනක් පවතී.

- නිරපේක්ෂ මිල
- සාපේක්ෂ මිල
- පොදු මිල මට්ටම (සාමාන්‍ය මිල මට්ටම)

ClassWork.LK

නිරපේක්ෂ මිල

කිසියම් භාණ්ඩයක හෝ සේවාවක හෝ වෙළෙඳපොළ මිල නිරපේක්ෂ මිලයි.

නිදසුන් :
පෑනක මිල රුපියල් 25 යි.
සහල් කිලෝවක මිල රුපියල් 100 යි.

සාපේක්ෂ මිල

භාණ්ඩවල මිල ගණන් අතර අනුපාතය සාපේක්ෂ මිලයි.

නිදසුන් :
සහල් කිලෝවක මිල පෑනක මිල මෙන් හතර ගුණයකි (1 : 4)

පොදු මිල මට්ටම

සියලු ම භාණ්ඩ හා සේවාවල නිරපේක්ෂ මිල ගණන්වල සාමාන්‍ය අගය පොදු මිල මට්ටම නමින් හැඳින්වේ.

ClassWork.LK

පොදු මිල මට්ටම ආශ්‍රිත ව සංකල්ප

- උද්ධමනය
- අවධමනය
- නිරුද්ධමනය

උද්ධමනය

පොදු මිල මට්ටමෙහි හට ගන්නා අඛණ්ඩ ඉහළ යාමක් උද්ධමනය නමින් හැඳින්වේ.

අවධමනය

අවධමනය යනු පොදු මිල මට්ටමෙහි අඛණ්ඩ ව සිදු වන පහළ යාමකි.

නිරුද්ධමනය

උද්ධමන අනුපාතයෙහි අගය ක්‍රමයෙන් අඩු වීමක් නිරුද්ධමනය යි.

ClassWork.LK

උද්ධමනයට හේතු

උද්ධමනයට හේතු පැහැදිලි කෙරනුයේ න්‍යායාත්මක ප්‍රවේශයකිනි.

ඒ අනුව උද්ධමනයට හේතු පැහැදිලි කිරීමේ ප්‍රධාන න්‍යාය දෙකකි.

- ඉල්ලුමෙන් ඇදුණු උද්ධමන න්‍යායය
- පිරිවැයෙන් තල්ලු වුණු උද්ධමන න්‍යායය

ClassWork.LK

ඉල්ලුමෙන් ඇදුණු උද්ධමන න්‍යායය

සැපයුමට සාපේක්ෂ ව ඉල්ලුම වැඩි වීම නිසා භාණ්ඩවල හා සේවාවල පොදු මිල මට්ටම ඉහළ යන බව ඉල්ලුමෙන් ඇදුණු උද්ධමන න්‍යායය යන්නෙන් අදහස් වේ.

එනම් සමස්ත ඉල්ලුමේ අතිරික්තයක් නිසා පොදු මිල මට්ටම් ඉහළ යාම යි.

සීමිත භාණ්ඩ ප්‍රමාණයක් පසුපස හඹා යන අතිවිශාල මුදල් ප්‍රමාණයක් යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ ද ඉල්ලුමෙන් ඇදුණු උද්ධමනය යි.

ඉල්ලුමෙන් ඇදුණු උද්ධමන න්‍යායයෙහි විකල්ප ප්‍රවේශ

ඉල්ලුමෙන් ඇදුණු උද්ධමන න්‍යායයෙහි විකල්ප ප්‍රවේශ දෙකකි.

- මුදල් ප්‍රමාණවාදය
- කේන්සියානු න්‍යාය

ClassWork.LK

මුදල් ප්‍රමාණවාදය

මුදල් ප්‍රමාණවාදය යනු විනිමය සමීකරණය පදනම් කර ගනිමින් මිල මට්ටමේ හැසිරීම පිළිබඳ ව ඉදිරිපත් කරනු ලබන න්‍යායයකි.

මුදල් තොගය වෙනස් වීමත් මිල මට්ටම වෙනස් වීමත් අතර සෘජු සමානුපාතික සම්බන්ධයක් ඇති බව මුදල් ප්‍රමාණවාදී න්‍යායයෙන් පෙන්වා දේ.

නිදසුන් :

මුදල් තොගය දස ගුණයකින් ඉහළ දැමුවහොත් මිල මට්ටම ද දස ගුණයකින් ඉහළ යනු ඇත.

මුදල් ප්‍රමාණය සහ මිල මට්ටම අතර පවතින මෙම සම්බන්ධතාව පෙන්වා දීමට සඳහා මුදල් ප්‍රමණවාදය $MV = PT$ යන විනිමය සමීකරණය යොදා ගනී.

ClassWork.LK

විනිමය සමීකරණය නිර්වචනය කරන ආකාරයෙන් ම පූර්ණ සත්‍ය ප්‍රකාශනයකි.

එය සමීකරණයක් ලෙස දක්වන නමුදු එය සැබැවින් ම අනන්‍යතාවකි (සර්ව සාම්‍යයකි).

එම නිසා එය $MV \equiv PT$ යන ලෙසද දැක්විය හැකි ය.

PT යනු ආර්ථිකයේ මුළු ගනුදෙනුවල වටිනාකමයි.
(P = මිල මට්ටම, T = ගනුදෙනු ප්‍රමාණය)

MV යනු මුදල් යොදා ගනිමින් සිදු කළ ගණුදෙනු ප්‍රමාණයේ වටිනාකමයි.

මේ නිසා සැබැවින් ම MV = PT විය යුතුම ය.

ClassWork.LK

විනිමය සමීකරණය න්‍යායයක් බවට පෙරළා ගැනීම

විනිමය සමීකරණය තුළ අඩංගු විචල්‍යයන්ගේ හැසිරීම සම්බන්ධයෙන් කරනු ලබන උපකල්පනයන් පදනම් කර ගනිමින් විනිමය සමීකරණය න්‍යායයක් (මුදල් ප්‍රමාණවාදය) බවට පෙරළා ගත හැකි ය.

ඒ සඳහා යොදා ගන්නා උපකල්පන දෙකකි.

- මුදලේ සංසරණ ප්‍රවේගය (v) ස්ථාවර ව පවතී.

  එය ස්ථාවර ව පවතින්නේ ආයතනික සාධක පුරුදු මත තීරණය වන විචල්‍යයක් බැවිනි.

- ආර්ථිකයේ ගනුදෙනු පරිමාව (T) නොවෙනස් ව පවතී.

  T ස්ථාවර ව පවතින්නේ ආර්ථිකය පූර්ණ සේවා නියුක්ති මට්ටමක පවත්නා බැවිනි. (T වෙනුවට Y ද භාවිත කෙරේ).

ClassWork.LK

මෙලෙසින් විනිමය සමීකරණයේ V සහ T යන පද ස්ථාවර ව පවතින්නේ යයි උපකල්පනය කොට මුදල් තොගයට (M) සමානුපාතික ව මිල මට්ටම (P) වෙනස් වන බව මුදල් ප්‍රමාණවාදී න්‍යායය පෙන්වා දේ.

ClassWork.LK

කේන්සියානු න්‍යාය

කේන්සියානු න්‍යායයේ දී උද්ධමනයට හේතු පැහැදිලි කිරීම සඳහා සැලකිල්ලට ගනු ලබන්නේ සමාහාර ආදායම් හා සමාහාර වියදම් විශ්ලේෂණය යි.

ආර්ථිකය පූර්ණ සේවා නියුක්ති සමතුලිතය කරා ළඟා වීමෙන් පසු ව තවදුරටත් සමාහාර ඉල්ලුම වැඩි වූවහොත්, භාණ්ඩ හා සේවා ප්‍රමාණය වැඩි කළ නොහැකි බැවින් සාමාන්‍ය මිල මට්ටම ඉහළ යාමට පටන් ගනී.

ClassWork.LK

උද්ධමනය පිළිබඳ කේන්ස්ගේ මෙම විග්‍රහය පහත රූප සටහනින් පෙන්නුම් කෙරේ.

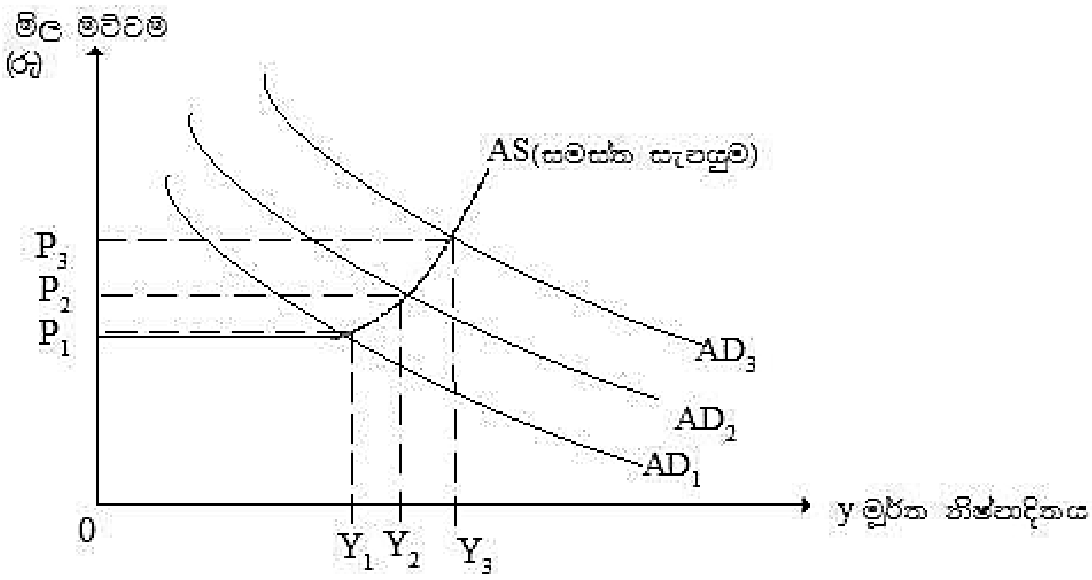

(පූර්ණ සේවා නියුක්ති නිමවුම)

රූප සටහෙනන් Y_1 මගින් දක්වෙන්නේ පූර්ණ සේවා නියුක්ති නිමවුම් මට්ටම යි.

එම අවස්ථාව අදාළ සමාහාර ඉල්ලුම AD_1 වක්‍රයෙන් දක්වේ.

පූර්ණ සේවා නියුක්ති නිමවුම් මට්ටම ඉක්මවා ආර්ථිකයේ සමාහාර ඉල්ලුම ඉහළ ගිය හොත් පොදු මිල මට්ටම P_1 , P_2, P_3 ආදී ලෙසින් අඛණ්ඩ ව ඉහළ යාම තුළින් උද්ධමනය හට ගනී.

පිරිවැයෙන් තල්ලු වුණු උද්ධමන න්‍යායය

පිරිවැයෙන් තල්ලු වුණු උද්ධමන න්‍යායයෙන් දක්වෙන්නේ යෙදවුම් මිල හෙවත් නිෂ්පාදන පිරිවැය ඉහළ යාම නිසා සමාහාර සැපයුම අඩු වීමෙන් භාණ්ඩ හා සේවාවල මිල ඉහළ යාම මගින් පොදු මිල මට්ටමේ ඉහළ යාමක් හට ගත හැකි බව යි.

මෙහි දී ජාතික ආදායමේ පංගු අල්ලා ගැනීමට විවිධ පීඩන කණ්ඩායම් විසින් කරනු ලබන අරගලවල ප්‍රතිඵල වශයෙන් නිෂ්පාදන පිරිවැය වැඩි වී භාණ්ඩවල හා සේවාවල පොදු මිල මට්ටම ඉහළ යන බව මෙම න්‍යායවාදීහු පෙන්වා දෙති.

ClassWork.LK

පීඩන කණ්ඩායම්

පීඩන කණ්ඩායම් වන්නේ,

- සංවිධානාත්මක ශ්‍රමය
- කතිපයාධිකාරී ආයතනවල ක්‍රියාකාරකම් ය.

වැටුපෙන් තල්ලු වූ උද්ධමනය

සංවිධානාත්මක ශ්‍රමය වැඩි වැටුප් ඉල්ලා කරනු ලබන උද්ඝෝෂණවල ප්‍රතිඵල වශයෙන් වැටුප් වැඩි කිරීමට සිදු වීමෙන් යෙදවුම් මිල ඉහළ ගොස් නිෂ්පාදන පිරිවැය වැඩි වී, සැපයුම අඩු වී මිල මට්ටම ඉහළ යයි. මෙවැන්නක් වැටුපෙන් තල්ලු වූ උද්ධමනයක් සේ සැළකේ.

ලාභයෙන් තල්ලු වූ උද්ධමනය

අනෙක් අතට කතිපයාධිකාරී ආයතනවල ක්‍රියාකලාපය නිසා ලාභ වැඩි කිරීමට සිදු වීමෙන් නිෂ්පාදන පිරිවැය වැඩි වී, සැපයුම අඩු වී මිල මට්ටම ඉහළ යයි. මෙය ලාභයෙන් තල්ලු වූ උද්ධමනයකි.

ClassWork.LK

පිරිවැයෙන් තල්ලු වුණු උද්ධමනය ප්‍රස්තාර සටහනෙන්

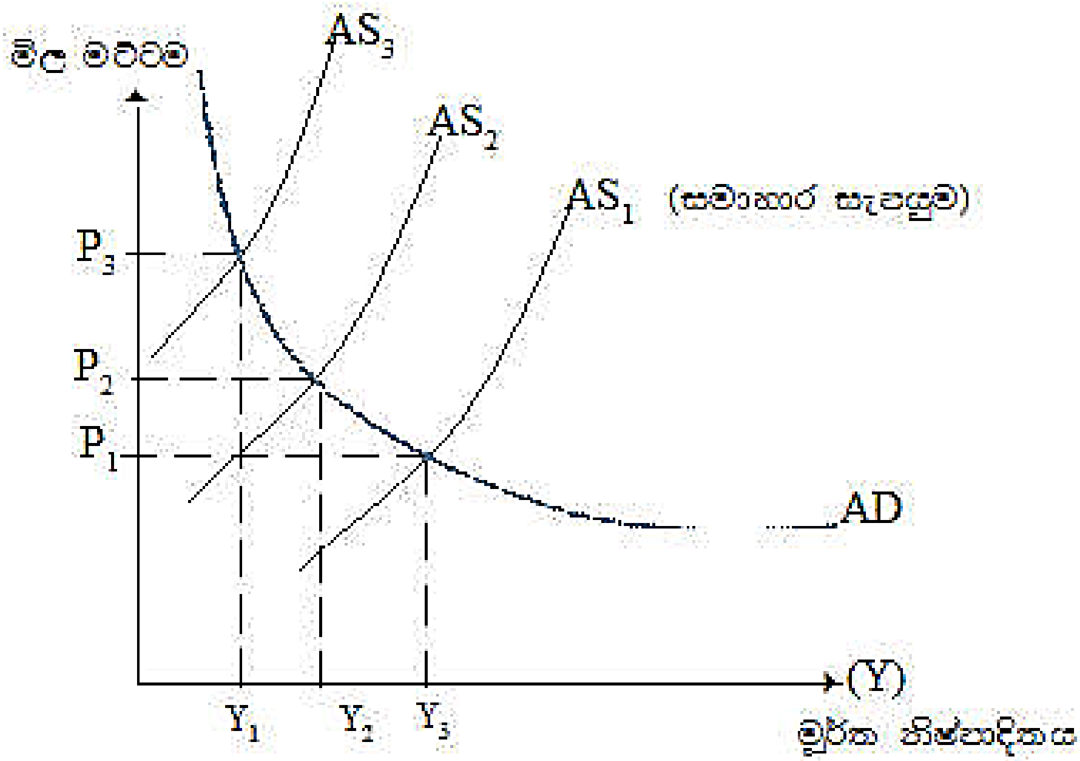

රූප සටහනට අනුව Y_2 නිමවුම් මට්ටමේ දී මිල මට්ටම P_1 වේ. පිරිවැය වැඩි වීම නිසා සමස්ත සැපයුම් වක්‍රය AS_1 සිට AS_2 ලෙසින් වමට විතැන් වී ඇත.

එහෙත් ආර්ථිකයේ සමස්ත ඉල්ලුම් මට්ටමෙහි වෙනසක් සිදු වී නොමැති බැවින් සමාහාර සැපයුම අඩු වීමේ ප්‍රතිඵලය වශයෙන් මිල මට්ටම P_1සිට P_2 දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. ඒ උද්ධමනීය තත්ත්වයකි.

උද්ධමනයේ හිතකර හා අහිතකර ප්‍රතිවිපාක

උද්ධමනය ආර්ථිකයට හිතකර හා අහිතකර වශයෙන් විවිධ ප්‍රතිවිපාක ගෙන දෙයි. එබඳු ප්‍රතිවිපාක කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- ආදායම් හා ධන ව්‍යාප්තිය අයහපත් වීම

- ආර්ථික තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය විකෘති වීම

- ණයහිමියන්ට අවාසිදායක වන අතර ණයගැතියන්ට වාසි වීම

- ඉතිරි කරන්නන්ට අයහපත් වීම

    උද්ධමනයක් නිසා ඉතිරි කරන්නන්ගේ ඉතිරි කිරීමට ඇති හැකියාව අඩු වීම නිසා ඉතිරි කිරීම් අඩු වීම සිදු විය හැකි ය.

    අනෙක් අතට මූර්ත පොළී අනුපාතිකයේ පහළ බැසීමක් නිසා ද ඉතිරි කිරීම් අඩුවීම සිදු විය හැකි ය.

ClassWork.LK

මූර්ත පොළී අනුපාතිකය

මූර්ත පොළී අනුපාතිකය = නාමික පොළී අනුපාතිකය - උද්ධමන අනුපාතිකය

නිදසුන :

නාමික පොළී අනුපාතිකය	= 16%
උද්ධමන අනුපාතිකය	= 20%
මූර්ත පොළී අනුපාතිකය	= 16% - 20%
	= -4%

මූර්ත පොළී අනුපාතිකය සෘණ අගයක් ගැනීම ඉතිරි කරන්නන්ට අහිතකර තත්ත්වයකි.

එසේම මූර්ත පොළී අනුපාතිකය සෘණ අගයක් ගැනීම ස්ථාවර ආදායම් ලාභීන්ට අහිතකර වන අතර විචල්‍ය ආදායම් ලාභීන්ට හිතකර වේ.

විශ්‍රාමිකයන්, කාර්යාල සේවකයන්, රාජ්‍ය සේවකයන් සහ රජයෙන් ලැබෙන ශුභසාධන දීමනා මත යැපෙන්නන් ස්ථාවර ආදායම්ලාභීන් සඳහා නිදසුන් ය.

ClassWork.LK

උද්ධමනයක දී ස්ථාවර ආදායම්ලාභීන්ට අහිතකර වන්නේ මුදල් ආදායමේ (නාමික ආදායමේ) ක්‍රය ශක්තිය හෙවත් මූර්ත ආදායම අඩු වන හෙයිනි.

$$\text{මූර්ත ආදායම} = \frac{\text{මුදල් ආදායම}}{\text{මිල දර්ශකය}}$$

ClassWork.LK

උද්ධමනයේ ප්‍රතිවිපාක තවදුරටත්

ඉහත පැහැදිලි කළ ප්‍රතිවිපාකවලට අමතර ව පහත සඳහන් ප්‍රතිවිපාක ද උද්ධමනය නිසා සිදු වේ.

- අනාගත මිල අවිනිශ්චිත වීම නිසා දිගු කාලීන ආයෝජනය අධෛර්යවත් වන අතර කෙටි කාලීන ආයෝජනය කෙරෙහි පමණක් නැඹුරු වීම

- සපත්තු සම් පිරිවැය සහ මෙනුපත් පිරිවැය ඇති වීම

- පුද්ගලයන්ගේ ජීවන වියදම ඉහළ යාම සහ ජීවන තත්ත්වය පහළ යාම

- අපනයනවල තරගකාරිත්වයට බාධා එල්ල වීම

- විනිමය අනුපාතිකය ක්ෂය වීම

- නිරපේක්ෂ දරිද්‍රතාව ඉහළ යාම

ClassWork.LK

<u>උද්ධමනය පාලනය කිරීම සඳහා යොදා ගත හැකි ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග</u>

- සමාහාර ඉල්ලුමේ වර්ධනය සීමා කිරීම
- සමාහාර සැපයුමේ වර්ධනය වේගවත් කිරීම
- ඍජු රාජ්‍ය මැදිහත් වීම
- කාර්යක්ෂම සම්පත් බෙදා හැරීමෙහි ලා පවතින බාධක ඉවත් කිරිම

ClassWork.LK

සමාහාර ඉල්ලුමේ වර්ධනය සීමා කිරීම

සමාහාර ඉල්ලුමේ වර්ධනය සීමා කිරීම යන්නෙන් අදහස් වන්නේ උද්ධමනය පාලනය කිරීමට නම් සමාහාර ඉල්ලුම වර්ධනය වීම පහළ මට්ටමක පවත්වා ගත යුතු බව යි.

උද්ධමනයට හේතු දැක්වීමේ ඉල්ලුමෙන් ඇඳුණු න්‍යායයට අනුව මූල්‍ය ප්‍රසාරණයක් නිසා සමස්ත ඉල්ලුමේ ඉහළ යාමක් තුළින් උද්ධමනයක් හට ගන්නේ නම් එය පාලනය කිරීමට සමස්ත ඉල්ලුමේ වර්ධනය සීමා කළ යුතු ය.

මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති හා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය යොදා ගැනීමෙන් සමස්ත ඉල්ලුමේ වර්ධනය සීමා කළ හැකි ය.

ClassWork.LK

සමාහාර සැපයුමේ වර්ධනය වේගවත් කිරීම

උද්ධමනයක් පවතින විටෙක සමාහාර සැපයුමේ වර්ධනය වේගවත් කර ගැනීමට හැකි නම් උද්ධමන වේගය පහළ මට්ටමක පවත්වා ගත හැකි බව සැපයුම් පාර්ශ්වීය ආර්ථික විද්‍යාඥයන්ගේ අදහසයි.

සැපයුම් පාර්ශ්විය ආර්ථික විද්‍යාඥයින් පෙන්වා දෙන්නේ සැපයුමේ අඩු වීමක් නිසා උද්ධමනයක් ඇති වන බව යි.

එම නිසා ඔවුහු ඉල්ලුම් කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති කෙරෙහි එතරම් උනන්දුවක් නොදක්වූ අතර, නිෂ්පාදනයේ වර්ධනය වේගවත් කර ගැනීම කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කර ඇත. මේ සඳහා බදු කපා හැරීමේ වැදගත්කම ද ඔවුහු අවධාරණය කර ඇත.

බදු කපා හැරීම නිෂ්පාදකයන්ට හා ආයෝජකයන්ට විශාල සානුබලයක් වන හෙයින් එය නිෂ්පාදනයේ වර්ධනයට හේතු වේ.

මෙහි දී නිෂ්පාදනයේ වර්ධන වේගවත් කිරීම සඳහා පෞද්ගලික ආයෝජකයන් දිරි ගැන්විය යුතු බව ද ඔවුන්ගේ අදහස යි.

ClassWork.LK

සෘජු රාජ්‍ය මැදිහත් වීම

උද්ධමනය පාලනය කිරීම සඳහා යොදාගත හැකි සරල ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස සෘජු රාජ්‍ය මැදිහත්වීම් සැලකේ.

මිල පාලනය හා ආදායම් පාලන ප්‍රතිපත්ති සෘජු පාලන ප්‍රතිපත්ති සඳහා නිදසුන්ය.

වැටුප් අනුපාතිකය සහ මිල ඉහළ යාමේ ප්‍රමාණය සම්බන්ධයෙන් යම් යම් සීමාවන් පැනවීම මෙහි දී සිදු වේ.

මෙම සෘජු පාලන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රායෝගික වශයෙන් එතරම් පහසු කාර්යය නොවේ.

සැලසුම් ගත ආර්ථිකයක වැටුප් හා මිල පාලන ප්‍රතිපත්ති සාමාන්‍ය ලක්ෂණයක් වුවත් වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයක දී වැටුප් අනුපාතික හා මිල ගණන් ආශ්‍රිත ව සෘජු මැදිහත් වීම් දක්නට ලැබෙන්නේ යුද්ධ අරගල වැනි යම් යම් අරබුදකාරී තත්ත්වයන් පවතින විටෙක දී ය.

ClassWork.LK

කාර්යක්ෂම සම්පත් බෙදා හැරීමෙහි ලා පවතින බාධක ඉවත් කිරීම

කාර්යක්ෂම සම්පත් බෙදා හැරීමෙහි ලා බාධක පැවතීම සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල මෙන් ම සංවර්ධිත රටවල ද දැකිය හැකි ලක්ෂණයකි.

බදු පැනවීම, සහනාධාර කපා හැරීම, නියාමන ආයතන විසින් මිල නියම කිරීම, ආනයන සලාකනය ආදිය එබඳු බාධක සඳහා නිදසුන් ය.

මෙම බාධක ඉවත් කිරීමෙන් නිෂ්පාදනය වැඩි කර උද්ධමනය පාලනය කර ගත හැකි ය.

ClassWork.LK

<u>මිල දර්ශකය</u>

කිසියම් කාල පරාසයක් තුළ සාමාන්‍ය මිල මට්ටමෙහි සිදු වන වෙනස් වීම් මැන බලන සංඛ්‍යාත්මක මිනුම මිල දර්ශකයක් නමින් හැඳින්වේ.

මිල දර්ශකයක් පිළියෙළ කිරීමේ දී සැසඳීම සඳහා යොදා ගන්නා වර්ෂය පාද වර්ෂය සේ සැලකේ.

එම පාද වර්ෂයේ මිල දර්ශක අගය 100 සේ සලකා සෙසු වර්ෂවල දී එම මිල දර්ශකය වෙනස් වී ඇත්තේ කෙසේ ද යන්න මැන බැලීම සිදු කෙරේ.

විවිධ ක්‍රමවේද භාවිත කරමින් මිල දර්ශක පිළියෙළ කරනු ලබන අතර, මිල දර්ශකයක් පිළියෙළ කිරීමේ දී භාණ්ඩ පැස තීරණය කිරීම, බර තැබීම, නියදිය තීරණය කිරීම, පදනම් වර්ෂයක් තෝරා ගැනීම වැනි කරුණු සැලකිල්ලට ගනී.

ClassWork.LK

වර්තමානයේ භාවිත මිල දර්ශක

ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය මිල මට්ටමේ වෙනස්කම් මැනීම සඳහා වර්තමානයේ වැදගත් මිල දර්ශක කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය
- ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය
- නිෂ්පාදකයාගේ මිල දර්ශකය
- දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ අවධමනකය

ClassWork.LK

කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය

කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය හා සම්බන්ධ විශේෂිත ලක්ෂණ පහත පරිදි වේ.

- 2007 නොවැම්බර් මාසයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කොට 2008 මැයි මස සිට ක්‍රියාත්මක වන ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය මිල මට්ටමේ වෙනස්කම් මැනීමට භාවිත වන මිල දර්ශකයකි.

- ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ප්‍රකාශයට පත් කෙරේ.

- 2002 වර්ෂයේ ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පනවන ලද ආදායම්-වියදම් සමීක්ෂණයට අනුව පිළියෙළ කරන ලද්දකි.

- පාද වර්ෂය 2006/2007 වේ.

- භූගෝලීය ආවරණය කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයට සීමා වේ.

ClassWork.LK

- විමර්ශිත ජනගහනය කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ සියලු ම නාගරික කලාපවල ගෘහ ඒකක ආවරණය කරන්නක් වීම

- කොළඹ නාගරික ප්‍රදේශයේ කුටුම්බවල මුළු වියදමට සාපේක්ෂ වශයෙන් බර තැබීම සිදු කොට තිබීම

- දර්ශකයට පදනම් කර ගත් භාණ්ඩ කාණ්ඩ 10ක් සහ භාණ්ඩ ගණ 95ක් වීම.

- දර්ශකය පිළියෙළ කිරීමේ දී මත්පැන්, දුම්කොළ හා මත්ද්‍රව්‍ය සඳහා කරනු ලබන වියදම් අත් හැරීම

- කොළඹ නාගරික ප්‍රදේශය ආවරණය වන පරිදි මිල ගණන් රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන 14ක් වීම

ClassWork.LK

ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය

2013 පාද වර්ෂය ලෙස සැලකිල්ලට ගනිමින් (2013=100) සමස්ත දිවයින ම ආවරණය කෙරෙන පරිදි සාමාන්‍ය මිල මට්ටමේ වෙනස්කම් මැන බැලීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ පිළියෙළ කර ඇති නවත ම නිල පාරිභෝගික මිල දර්ශකය ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය යි.

ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකයෙහි විශේෂිත ලක්ෂණ පහත දැක්වේ.

- ජාතික පාර්භෝගික මිල දර්ශකය ඉතා පුළුල් භූගෝලය ප්‍රදේශයක් ආවරණය කිරීම (ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් නවය ම ආවරණය කරමින් දර්ශකය සැකසීම සඳහා අවශ්‍ය මිල ගණන් පිළියෙළ කෙරේ).

- ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පිළියෙළ කොට ප්‍රකාශයට පත් කෙරේ.

ClassWork.LK

- ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශක සකසනු ලබන්නේ 2012/2013 වර්ෂය තුළ මුළු දිවයින ම පදනම් කරමින් තෝරා ගනු ලැබූ නියදියක් පදනම් කර ගෙන වන අතර, එය පාරිභෝගික හැසිරීම් පිළිබඳ පුළුල් නියෝජනයකි.

- ඉතා මෑත කාලීන පදනම් වර්ෂයක් භාවිත කිරීම (2013 = 100)

- දර්ශකය සැකසීමේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ සියලු ම කුටුම්බවල මළු වියදමට සාපේක්ෂ වශයෙන් බර තැබීම සිදු කර තිබීම

- දිවයින පුරා එක් දිස්ත්‍රික්කයක ප්‍රධාන නගරයෙහි මිල ගණන් රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන තුන බැගින් පවත්වා ගෙන යාම

ClassWork.LK

නිෂ්පාදකයාගේ මිල දර්ශකය

නිෂ්පාදකයාගේ මිල දර්ශකය ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2015 වර්ෂයේ දෙවන කාර්තුවේ සිට හඳුන්වා දී ඇති නව මිල දර්ශකයකි.

දේශීය නිෂ්පාදකයන්ට තමන් විසින් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා ලැබෙන සාමාන්‍ය මිල ගණන්වල කාලයත් සමඟ සිදු වන වෙනස්කම් මෙම මිල දර්ශකය මගින් මනිනු ලැබේ.

නිෂ්පාදකයාගේ මිල දර්ශකය හඳුන්වා දීම තුළින් වෙළෙඳපොළෙහි මිල ගණන්වල සිදුවන විචලනයන් වඩා නිවැරදි ව පෙන්නුම් කරන අතර එම ප්‍රවණතා උපයෝගි කර ගනිමින් වඩාත් නිවැරදි ව තීරණ ගැනීමට හැකියාව ලැබේ.

නිෂ්පාදකයාගේ මිල දර්ශකය වැදගත් සාර්ව ආර්ථික දර්ශකයක් ද වේ.

එසේ ම කෙටි කාලීන ව ඇති විය හැකි උද්ධමනය තත්ත්වන් පුරෝකථනය කළ හැකි සංඥාවක් ලෙසින් ද, නිෂ්පාදකයාගේ මිල දර්ශකය සැලකේ.

ClassWork.LK

සාර්ව ආර්ථික විශ්ලේෂණ ක්‍රියාවලියේ දී නිෂ්පාදකයන්ගේ මිල දර්ශක කාර්යය මේ දක්වා සපුරනු ලැබුවේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ගණනය කරන ලද තොග මිල දර්ශකයෙනි.

එහෙත් වර්තමානයේ තොග මිල දර්ශකය වෙනුවට භාවිත කරනු ලබන්නේ නිෂ්පාදකයාගේ මිල දර්ශකයයි.

ClassWork.LK

දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙහි අවධමනකය

දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙහි අවධමනකය දළ දේශීය නිෂ්පාදිත තොරතුරුවලින් හෙළි වන දර්ශකයකි.

ගම්‍ය මිල දර්ශකය, ආරෝපිත මිල දර්ශකය යනාදී නම්වලින් හැඳින්වෙන්නේ ද දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙහි අවධමනයකි.

කිසියම් වර්ෂයක දේශීය නිෂ්පාදිතය පවත්නා මිලෙන් සහ ස්ථාවර මිලෙන් ගණනය කිරීමේ දී, පවත්නා මිලට අනුව ලැබෙන වටිනාකම ඉහළ යාම තුළින් පිළිබිඹු වන්නේ ආර්ථිකයේ මිල මට්ටම්වල ඉහළ යාමකි.

එලෙස පවත්නා මිල සහ ස්ථාවර මිලෙන් ගණනය කිරීමේ දී පවතින මිල මට්ටමේ ඉහළ යාම පිළිඹිඹු කරන දර්ශකය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ අවධමනකය නම් වේ.

ClassWork.LK

දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ අවධමනකය ගණනය කරනු ලබන්නේ පහත ආකාරයට ය.

$$\text{දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ අවධමනය} = \frac{\text{පවත්නා මිල අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය}}{\text{ස්ථාවර මිල අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය}} \times 100$$

(මෙහි දී 100 ලෙසින් දක්වා ඇත්තේ පාද වර්ෂයේ මිල දර්ශකය යි. දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ අවධමනකය පිළියෙළ කිරීමේ පාද වර්ෂය 2010 = 100 වේ).

ClassWork.LK

<u>නිදසුන :</u>

2010 වර්ෂයේ,

පවත්නා මිල අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය = රු. මි. 8 000
ස්ථාවර මිල අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය = රු. මි. 8 000
නම්,
දේශිය නිෂ්පාදිතයේ අවධමනකය = 100

2011 වර්ෂයේ,

පවත්නා මිල අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදනය = රු. මි. 10000
ස්ථාවර මිල අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය = රු. මි. 8000
දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ අවධමනකය = 125

2010ට සාපේක්ෂ ව 2011 වර්ෂයේ මිල දර්ශකය 25කින් ඉහළ ගොස් ඇත.

කිසියම් මිල දර්ශකයක අගය ඉහළ යාම තුළින් පිළිබිඹු වන්නේ සාමාන්‍ය මිල මට්ටමේ ඉහළ යාම යි.

ඒ අනුව මිල දර්ශකය ඉහළ යාමේ ප්‍රතිශතය යනු උද්ධමන අනුපාතිකය යි.

ClassWork.LK

2021
2022
2023

උසස් පෙළ

ගිණුම්කරණය
ආර්ථික විද්‍යාව
ව්‍යාපාර අධ්‍යයනය

2021
2022

සාමාන්‍ය පෙළ

ව්‍යාපාර හා ගිණුම්කරණ අධ්‍යයනය

තනි හෝ කණ්ඩායම් පන්ති

(English & Sinhala Medium)

0763655550

S. Madushanka
B.Sc (Mgt) Accounting (Special) (U.G)
University of of Sri Jayewardenepura